

การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว

Administrations of Schools Affecting the Development of Life Skills of
Students in Schools under Secondary Educational Service Area Office
Sa Kaeo

อรุณี แปลงกาย¹, อธิกร วรบำรุงกุล², อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง³
Arune Plangkay¹, Theerangkoon Warabamrungskul², Arungiat Chansongsaeng³
Corresponding Author E-mail: 6526141029@rbru.ac.th

Received: 2025-10-27; Revised: 2026-01-24; Accepted: 2026-03-13

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษา (2) ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียน (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน และ (4) สร้างสมการพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ปีการศึกษา พ.ศ. 2567 จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษา จำนวน 37 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และ แบบสอบถามการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน จำนวน 31 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 และ 0.86 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า

การบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ครอบคลุมทักษะด้านสัมพันธภาพ การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา การตระหนักรู้คุณค่าในตนเองและผู้อื่น และการจัดการอารมณ์และความเครียด นอกจากนี้ การบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในระดับสูง และส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถสร้างสมการพยากรณ์คะแนนดิบได้เป็น $\hat{Y} = 6.232 + 0.806 \cdot X$ และสมการพยากรณ์คะแนนมาตรฐานเป็น $\hat{Z}_y = 0.904 \cdot Z_x$

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, การพัฒนาทักษะชีวิต, ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

² Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

² Advisor, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

³ Advisor, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

Abstract

This research aimed to (1) examine the level of school administration, (2) examine the level of students' life skills development, (3) investigate the relationship between school administration and students' life skills development, and (4) develop a predictive equation of school administration affecting students' life skills development in schools under the Secondary Educational Service Area Office Sa Kaeo. A quantitative research design was employed. The sample consisted of 285 school administrators and teachers from schools under the Secondary Educational Service Area Office Sa Kaeo during the 2024 academic year. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire divided into two sections: a school administration questionnaire consisting of 37 items, with index of item-objective congruence IOC values ranging from 0.60 to 1.00, and a students' life skills development questionnaire consisting of 31 items, with IOC values ranging from 0.60 to 1.00. The reliability coefficients of the questionnaires were 0.84 and 0.86, respectively. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and simple regression analysis. The results revealed that:

The overall level of school administration was high in all aspects, and the overall level of students' life skills development was also high. The life skills development covered interpersonal skills, analytical thinking and problem-solving skills, self-awareness and social-awareness skills, as well as emotional and stress management skills. Furthermore, school administration demonstrated a high positive relationship with students' life skills development and significantly affected students' life skills development at the .05 level. The raw score predictive equation was $\hat{Y} = 6.232 + 0.806 \cdot X$, and the standardized score predictive equation was $\hat{Z}_y = 0.904 \cdot Z_x$.

Keywords: Administrations of schools, Development of life skills, School administrator

บทนำ

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ เพราะเป็นช่วงวัยที่ต้องปลูกฝังทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม ผู้เรียนในระดับนี้จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อก้าวไปสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเต็มไปด้วยความหลากหลายของข้อมูล เทคโนโลยี และวิถีชีวิต (ปนัดดา นกแก้ว, 2562: 13)

การบริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดทิศทางและกลไกการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าว โดยเฉพาะการส่งเสริม “ทักษะชีวิต” (Life Skills) ของผู้เรียน ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่ช่วยให้บุคคลสามารถคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ปัญหา ควบคุมอารมณ์ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมทักษะเหล่านี้

ถือเป็นรากฐานของการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและเป็นภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่สำคัญสำหรับเยาวชนในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านการบริหารสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และมีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558: 10)

สำหรับจังหวัดสระแก้ว สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้ขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้ “SAKAE0 Model” ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ที่บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เช่น กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และมูลนิธิเพื่อทักษะแห่งอนาคต เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาเด็กตกหล่นจากระบบการศึกษา ส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา และพัฒนาทักษะชีวิตรวมถึงทักษะอาชีพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความ

ต้องการของสังคม รูปแบบการดำเนินงานดังกล่าวเป็นตัวอย่างของการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถเป็นต้นแบบให้กับจังหวัดอื่นได้ ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่จึงมีบทบาทสำคัญในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว. 2565)

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น ปัจจุบันการบริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะชีวิตซึ่งเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจที่รวดเร็ว ส่งผลให้ผู้เรียนเผชิญกับปัญหาหลากหลาย อาทิ การตกหล่นจากระบบการศึกษาความเหลื่อมล้ำทางโอกาส และการขาดทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ แม้ภาครัฐจะมีนโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาย่างชัดเจน รวมถึงการนำรูปแบบ SAKAEO Model มาใช้เป็นกลไกในการพัฒนาพื้นที่เชิงลึกโดยอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของนโยบายดังกล่าวยังคงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารและครูในการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว เพื่อเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาและยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว

สมมติฐานในการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะชีวิตของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสระแก้ว
2. การบริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาด้านทักษะชีวิตของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสระแก้ว

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อบูรณาการเป้าหมายและคุณภาพการจัดการศึกษา ตามบริบทและภารกิจของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม มีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนพัฒนาอย่างชัดเจน โดยใช้หลักการวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยการ และการควบคุม เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Drucker. 1954; Gulick. 1965; Simon. 1965; Flippo. 1970; สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. 2561) ขณะเดียวกัน แนวคิดการบริหารสถานศึกษายุคใหม่ให้ความสำคัญกับการบริหารเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม เช่น การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน องค์กรแห่ง

การเรียนรู้ การจัดการความรู้ และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งมุ่งเสริมสร้างความคล่องตัว การมีส่วนร่วม และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน (ศักดิ์ รุ่งแสง. 2565; สุวิมล โพธิ์กลิ่น. 2565)

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการและดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมี ส่วนร่วม ภายใต้อุปการะการบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป เพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบท และการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ทักษะชีวิต

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถภายในของบุคคลที่ช่วยให้สามารถเผชิญ จัดการ และปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิตของนักวิชาการและองค์กรทั้งในและต่างประเทศมีความสอดคล้องกันว่า ทักษะชีวิตเป็นส่วนสำคัญของทักษะศตวรรษที่ 21 ซึ่งครอบคลุมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการปรับตัวอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ (พิชากรณ์ เฟ่งพิศ. 2561; Partnership for 21st Century Skills. 2009; UNICEF. 2004) และนักวิชาการไทยให้ความสำคัญกับทักษะชีวิตในฐานะพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ที่สะท้อนการคิด การปรับตัวทางสังคม และการจัดการตนเอง โดยเน้นองค์ประกอบด้านการคิด การแก้ปัญหา การจัดการอารมณ์ และการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ (ชนัดดา เทียนฤกษ์. 2558; พรพนา รัตนพงษ์ไชย. 2558; อนงค์รัตน์ รินแสงปิ่น. 2558) ส่วนระดับนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดทักษะชีวิตเป็นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยครอบคลุมการตระหนักรู้ในคุณค่า การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา การจัดการอารมณ์และความเครียด และการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดสากลที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเลือกแนวทางชีวิตและเผชิญปัญหาได้อย่างมั่นใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551; IM2. 2017)

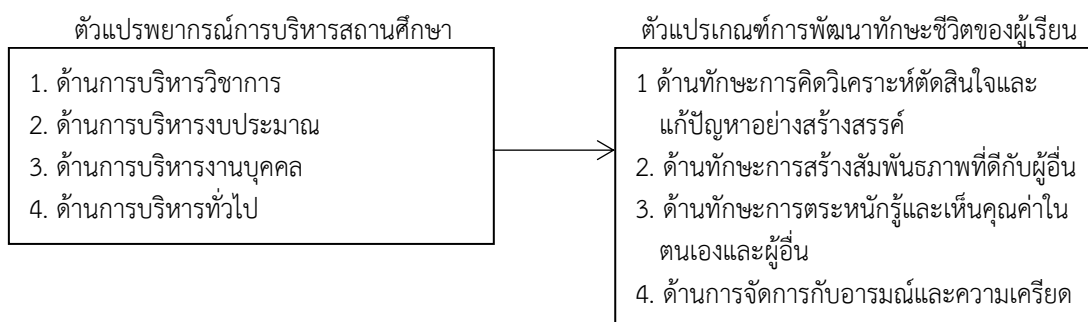
กล่าวสรุปคือ ทักษะชีวิต เป็นความสามารถเชิงบูรณาการของบุคคลในการใช้ความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) และทักษะ (Skill) เพื่อจัดการปัญหา ปรับตัว และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ตัวแปรที่เป็นการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารวิชาการ (2) ด้านการบริหารงบประมาณ (3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ (4) ด้านการบริหารทั่วไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ตัวแปรที่เป็นการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (2) ทักษะการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น (3) ทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และ (4) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ปีการศึกษา 2567 จำนวน 926 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. 2567)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ปีการศึกษา 2567 จำนวน 285 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ Taro Yamane (1973: 727-728) จากนั้นทำการสุ่มแบบ แบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม และภายในแต่ละชั้นทำการคัดเลือกโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเป็นตัวแทนของประชากรอย่างเหมาะสม

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคิร์ท (Likert Scale) บุญชม ศรีสะอาด. 2560: 101) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามประเมินการบริหารสถานศึกษา จำนวนข้อ 37 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป ค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 1.00 ค่าความสามารถในการจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.73 ถึง 0.88 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.84

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน จำนวนข้อ 31 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 2) ด้านทักษะการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น 3) ด้านทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และ 4) ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ได้ค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.78 ถึง 0.92 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

เพื่อให้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณมีคุณภาพและน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือ (Instrument Construction) ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสังเคราะห์และออกแบบ แบบสอบถาม สำหรับวัดตัวแปรการบริหารสถานศึกษา และการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 การบริหารสถานศึกษา จำนวน 37 ข้อ และตอนที่ 2 การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน จำนวน 31 ข้อ

2. การตรวจสอบความตรง (Validity) ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามในแต่ละตัวแปร หลังจากนั้นคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกเฉพาะข้อคำถามที่เหมาะสมมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า แบบสอบถามตอนที่ 1 การบริหารสถานศึกษา ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 และแบบสอบถามตอนที่ 2 การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

3. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, L. J. 1990: 202-204) ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.84 และค่าความเชื่อมั่นของการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน เท่ากับ 0.86

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นส่งหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย และแบบสอบถาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถาม โดยวิธีการส่ง

แบบสอบถามด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนตอบกลับแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการตอบกลับแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ 285 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) ใช้ในการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้ในการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว

2.2 ถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) พยากรณ์การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษการบริหารสถานศึกษา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษา	n = 285		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.49	0.31	มาก	2
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.45	0.27	มาก	4
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.49	0.36	มาก	1
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.49	0.30	มาก	3
รวม	4.48	0.24	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยได้เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ส่วนลำดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.36) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.31) 3) ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.30) และส่วนลำดับน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.27) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วิเคราะห์การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยรวมและรายด้าน

การพัฒนาทักษะชีวิต	n = 285		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	4.48	0.33	มาก	3
2. ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.53	0.35	มากที่สุด	2
3. ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด	4.46	0.33	มาก	4
4. ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	4.58	0.37	มากที่สุด	1
รวม	4.51	0.33	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยได้เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ส่วนลำดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.37) รองลงมาคือ ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.35) ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.33) และส่วนลำดับน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.33) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ดังตารางที่ 3
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X	Y
X ₁	1.00					
X ₂	0.66*	1.00				
X ₃	0.22*	0.77*	1.00			
X ₄	0.52*	0.50*	0.19*	1.00		
X	0.79*	0.92*	0.60*	0.73*	1.00	
Y	0.58*	0.44*	0.14*	0.93*	0.69*	1.00

*p < .05

จากตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาทักษะชีวิตของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยรวม ($r_{xy} = 0.69$) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

4. ผลศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ดังตารางที่ 4
ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) พยากรณ์การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน

ตัวแปร	(n = 285)		β	df	r_{xy}	a	b
	$\bar{X}$	S.D.					
X	4.48	0.237	0.904*	283	0.69*	6.232	0.806*
Y	4.51	0.328					

* p < .05

จากตารางที่ 4 พบว่า พยากรณ์การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาด้านทักษะชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาด้านทักษะชีวิต ได้ร้อยละ 48 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.05 และสามารถนำมาเขียน

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ

$$\begin{aligned}\hat{Y} &= a + bX \\ &= 6.232 + 0.806 * X\end{aligned}$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_y = 0.904 * Z_x$$

ทั้งนี้ จากสมการพยากรณ์แสดงให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษา เปลี่ยนไป 1 หน่วย ทำให้การพัฒนาทักษะชีวิต เปลี่ยนไป 0.806 หน่วย

อภิปรายผล

การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสระแก้ว สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษา พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานงบประมาณตามลำดับ ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการภารกิจหลักของสถานศึกษาอย่างครอบคลุมและเป็นระบบ การที่ด้านการบริหารงานทั่วไปและด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับสูง อาจเนื่องมาจากบทบาทของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบาย การประสานงาน และการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Flippo, E. B. (1970) ที่มองว่าการบริหารเป็นกระบวนการเชิงระบบ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ และการควบคุม ซึ่งเอื้อต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานของ จิตรจรรยา ทรวงวิทยา (2561) ที่ชี้ว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านวิชาการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเชิงเปรียบเทียบ ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพพกา ผิดดำ, ระวีง เรื่องสังข์, และยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่ (2566) รวมถึง สายเพ็ญ บุญทองแก้ว (2563) ที่รายงานว่าการบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเฉพาะด้านวิชาการและบุคลากร อย่างไรก็ตาม การที่ด้านการบริหารงานงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแตกต่างจากบางการศึกษาที่พบว่าด้านงบประมาณโดดเด่นกว่า อาจสะท้อนข้อจำกัดด้านทรัพยากร งบประมาณ และความคล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา จุดแข็งผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สะท้อนถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะด้านการบริหารงานทั่วไปและการบริหารงานวิชาการ แสดงให้เห็นถึงการบริหารที่เป็นระบบ การประสานความร่วมมือ และการพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และจุดอ่อนผลการวิเคราะห์ พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ซึ่งอาจสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านทรัพยากร งบประมาณ และระเบียบการใช้จ่ายของสถานศึกษาอีกทั้งข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งอาศัยการรับรู้ของผู้ตอบ อาจไม่สะท้อนปัญหาเชิงลึกในแต่ละบริบทได้อย่างชัดเจน

2. ผลการวิเคราะห์ พบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดตามลำดับ ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างรอบด้านและสมดุล ซึ่งระดับทักษะชีวิตที่อยู่ในระดับสูงมาก อาจเป็นผลจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลาย ทั้งในชั่วโมงแนะแนว การเรียนรู้แบบบูรณาการ และกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตในมิติของการรู้จักตนเอง การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการจัดการอารมณ์อย่างเหมาะสม ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่กำหนดให้ทักษะชีวิตเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน ครอบคลุม การรู้จักตนเอง การคิดวิเคราะห์ การจัดการอารมณ์ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ McCollum, S. B. (2014) ที่เน้นบทบาทของการจัดการเรียนรู้ต่อการเสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะการคิดและการตัดสินใจ ตลอดจนสอดคล้องกับ ชวลิตวิทย์ จินดา (2560) ที่ชี้ว่าการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นเป็นฐานสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แม้ทุกด้านจะอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น อาจสะท้อนความจำเป็นในการส่งเสริมทักษะการกำกับอารมณ์และการเผชิญสถานการณ์กดดันเพิ่มเติม อีกทั้งการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักอาจไม่สะท้อนพฤติกรรมเชิงลึกในสถานการณ์จริง จึงควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพหรือการประเมินเชิงพฤติกรรมควบคู่เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของข้อมูล และจุดอ่อนผลการวิเคราะห์ พบว่า ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะด้านการควบคุมอารมณ์ของผู้เรียนเพิ่มเติม อีกทั้งการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักอาจไม่สะท้อนพฤติกรรมเชิงลึกในสถานการณ์จริงได้อย่างครบถ้วน

3. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในระดับสูง ($r = 0.69$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านการบริหารงานทั่วไป วิชาการ งบประมาณ และบุคลากร ความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษาที่มีการวางแผน การจัดระบบงาน และการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการปรับตัวในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Pacific Policy Research Center (2010) ที่ชี้ว่าการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้นำสถานศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพครู รวมถึงสอดคล้องกับ Mathisen, G. E., et al. (2012) ที่ระบุว่าภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อบรรยากาศองค์กรและการเรียนรู้ อันเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ชนิตดา เทียนฤกษ์ (2558) ที่พบว่า การจัดการภายในโรงเรียนและการส่งเสริมความร่วมมือมีส่วนสำคัญต่อทักษะชีวิตด้านสังคม จุดแข็งผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.69$, $p < .05$) สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการที่เป็นระบบ โดยเฉพาะด้านบริหารทั่วไปและบริหารวิชาการ มีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในมิติการคิด การสื่อสาร และการปรับตัวทางสังคม และจุดอ่อนผลการวิจัย ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณมีระดับความสัมพันธ์ต่ำกว่าด้านอื่น อาจสะท้อนถึงข้อจำกัดในการพัฒนาบุคลากรและการใช้ทรัพยากรให้เกิดผลต่อทักษะชีวิตของผู้เรียนอย่างเต็มที่ อีกทั้งการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ยังไม่สามารถอธิบายความเป็นเหตุเป็นผลได้อย่างชัดเจน

4. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนได้ร้อยละ 48 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.05 ทั้งในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพมีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับทักษะชีวิตของผู้เรียนในทิศทางเดียวกันกับสมมติฐานการวิจัยผลวิจัยอธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมด้าน วิชาการ งบประมาณ บุคลากร และงานทั่วไป ส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมและกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Pacific Policy Research Center (2010) ที่เน้นว่าการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ต้องอาศัยการสนับสนุนเชิงระบบจากผู้บริหารและครู รวมถึงสอดคล้องกับ จิตรจรรยา ทรงวิทยา (2561) ที่มองว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นกลไกขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ โชติญา เฝ้าจินดา (2560) ที่ชี้ว่าการจัดการศึกษาและการบริหารที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อทักษะการคิดและการปรับตัวของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยนี้ พบว่า การบริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนได้ในระดับสูง โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ผู้บริหารควรมุ่งเน้นการบริหารเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทสังคมและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน จุดแข็งของผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษามีอิทธิพลเชิงบวกต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถพยากรณ์การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนได้ร้อยละ 48 สะท้อนบทบาทสำคัญของการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และจุดอ่อนขอผลการวิจัย ค่าความแปรปรวนที่อธิบายได้ร้อยละ 48 บ่งชี้ว่ายังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนซึ่งไม่ได้ถูกรวมอยู่ในแบบจำลองการวิจัย และการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียวอาจยังไม่สามารถอธิบายกลไกเชิงลึกได้อย่างครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรรักษามาตรฐานและพัฒนาการบริหารงานทั่วไปและการบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง และเป็นกลไกสำคัญต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานและคุณภาพผู้เรียน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรเน้นการบริหารเชิงกลยุทธ์และการพัฒนาครู เพื่อเสริมทักษะชีวิตผ่านการ

เรียนรู้เชิงรุก เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมแนะแนว การเรียนรู้แบบบูรณาการ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างรอบด้าน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มความเข้มแข็งในการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณ โดยเฉพาะ การพัฒนาศักยภาพครู การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อให้การบริหารทุก ด้านสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างสมดุล เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มี บทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลและงบประมาณ โดยเฉพาะการ พัฒนาศักยภาพครู การสนับสนุนทรัพยากร และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อเพิ่มผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนในระยะยาว เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพมีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับทักษะชีวิตของผู้เรียนใน ทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสระแก้ว

2.2 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว

เอกสารอ้างอิง

จิตรจรรณู ทรวงวิทยา. (2561). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร. 3(1): 17-23.

<http://www.roikaensamjournal.com/article/vol3-no1/17-23>.

ชนัดดา เทียนฤกษ์. (2558). การพัฒนาโมเดลการวัดทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน

ศตวรรษที่ 21. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. 10(4): 192-206. <http://www.edu.chula.ac.th/ojed>.

ชวลิตวิทย์ จินดา. (2560). การวิจัยเชิงบูรณาการแบบองค์รวมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.

วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

โชติญา เฝ้าจินดา. (2560). การตรวจสอบความตรงของโมเดลทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 6 ครุศาสตร์อุตสาหกรรม. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal Silpakorn University

มหาวิทยาลัยศิลปากร. 10(1): 458-470.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปนัดดา นกแก้ว. (2562). ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัด

สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

พรพนา รัตนพงษ์ไชย. (2558). การพัฒนาทักษะชีวิตเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พิชากรณ์ เฟ่งพิศ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ไพฑูริกา ผิดคำ, ระวีง เรื่องสังข์, และยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่. (2566). การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์. 10(1):

398.

ศักดิ์ รุ่งแสง. (2565). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณ

ราชวิทยาลัย บุรีรัมย์. วารสารร้อยแก่นสาร. 7(5): 358-376.

- สายเพ็ญ บุญทองแก้ว. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2565, กันยายน-ธันวาคม). นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษายุคใหม่. วารสาร มจร อุบลราชธานี. 6(3): 975-984.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. (2567). รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2567. สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2569, จาก <https://www.sesaokaao.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2558). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2569, จาก http://www.kroobannok.com/news_detail.php?news_id=34048
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว. (2565). บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) จังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- อนงค์รัตน์ รินแสงปิ่น. (2558). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับแกนนำเยาวชนเด็กและเยาวชนตำบลหลวงใต้. วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. 5: 1-89.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Drucker, P. F. (1954). *The practice of management*. New York, NY: Harper & Row.
- Flippo, E. B. (1970). *Principles of personnel management*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Gulick, L. (1965). Management is a science. *Academy of Management Journal*. 8(1): 7-13.
- IM2. (2017). ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. 8(1): 263-278. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JMA/article/download/244721/170431> (<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JMA/article/download/244721/170431>).
- Mathisen, G. E., et al. (2012). Creative leaders promote creative organizations. *International Journal of Manpower*. 33(4): 367-382.
- McCollum, S. B. (2014). *Youth life skill development for 21st century workforce preparedness*. Raleigh, NC: Doctoral dissertation, North Carolina State University.
- Partnership for 21st Century Skills. (2009). *Framework for 21st century learning*. Retrieved January 12, 2026, from https://www.teacherrambo.com/file.php/1/21st_century_skills.pdf
- Pacific Policy Research Center. (2010). *21st Century Skills for Students and Teachers*. Honolulu: Kamehameha Schools Research & Evaluation Division.
- Simon, H. A. (1965). *Administrative behavior*. New York, NY: McGraw-Hill.
- UNICEF. (2004). *Definition of terms: Life skills*. Retrieved July 22, 2024, from <http://www.unicef.org/teachers/teacher/lifeskill/htm>.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.